

Mikko Ahola

Euroviisuesityksen luomisprosessi

Kuinka luodaan menestyvä kilpailuesitys Eurovision laulukilpailuun?

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Elokuva ja televisio

Opinnäytetyö

3.5.2024

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Mikko Ahola
Otsikko:	Euroviisuesityksen luomisprosessi
Sivumäärä:	37 sivua + 1 liite
Aika:	3.5.2024
Tutkinto:	Medianomi
Tutkinto-ohjelma:	Elokuva ja televisio
Suuntautumisvaihtoehto:	Tuotanto
Ohjaaja(t):	Lehtori Taku Kaskela

Opinnäytetyön aihe on euroviisuesityksen luomisprosessi. Työssä tutkittiin, mikä euroviisuesitys ylipäätään on, mistä se koostuu ja millainen on sen ammatillinen luomisprosessi TV-ohjelmaa varten. Tutkimuskysymys on: Kuinka luodaan menestyvä kilpailuesitys Eurovision laulukilpailuun?

Opinnäytetyössä tutkittiin euroviisuesitystä teoriassa sekä sen syntyprosessia perinpohjaisesti suunnitteluvaiheesta lavatoteutukseen saakka. Pääasiallisena tutkimusmenetelmänä käytettiin Euroviisuissa ja Uuden Musiikin Kilpailussa työskennelleiden henkilöhaastatteluja, joista kaksi pidettiin videopuhelun välityksellä ja yksi paikan päällä Yleisradion tiloissa. Työtä varten tutustuttiin myös paikan päällä Suomen kansallisen kilpailun Uuden Musiikin Kilpailun tuotantoon ja vierailtiin euroviisuedustajan harjoituksissa ennen itse kilpailuun lähtöä keväällä 2023. Työssä on käytetty myös kirjallista ja audiovisuaalista lähdemateriaalia.

Aineistosta selvisi, kuinka monimutkainen prosessi ja suuri työ kätkeytyy kolmen minuutin mittaisen televisioitavan lavaesityksen taakse. Jotta esitys saadaan näyttämään ja kuulostamaan hyvältä, on kaikkien palasten loksahdettava kohdilleen, oli kyse sitten kameratyöskentelystä, puvustuksesta, koreografiasta tai valaistuksesta. Kaiken takana on kuitenkin toimiva yhteistyö ja "suoran lähetyksen taika", jolloin asiat lopulta alkavat toimimaan haasteista huolimatta.

Opinnäytetyö on suunnattu Euroviisuista TV-ohjelmana kiinnostuneille, sekä isojen monikameratuotantona toteutettujen speaktaakkeleiden ystäville. Useat Euroviisuihin paneutuneet lopputyöt ovat painottaneet pikemminkin ohjelman poliittisia ulottuvuuksia, mutta tässä työssä keskiössä on ohjelma ja sen tekeminen. Työ antaa lukijalle mahdollisuuden päästä kulissien taakse tutustumaan siihen monimutkaiseen koneistoon, joka suomalaisen euroviisuesityksen takaa 2020-luvulla löytyy.

Avainsanat: Eurovision, luomisprosessi, monikamera, musiikki, audiovisuaalisuus

Abstract

Author(s): Mikko Ahola
Title: The Creative Process of a Eurovision Act
Number of Pages: 37 pages + 1 appendix
Date: 3 May 2024

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Film and Television
Specialisation option: Production
Instructor(s): Taku Kaskela, Senior Lecturer

The subject of this thesis is the creative process of a Eurovision act. This thesis examines the components of a Eurovision act and the creative process of making a television programme. The aim of this work is to discover how a successful competition act is created.

In the thesis, the Eurovision act was examined from its planning to the final form on stage. The primary investigation method was interviewing professionals, who had worked on Eurovision and Uuden Musiikin Kilpailu (The Finnish national contest to choose the representant to Eurovision). Two of the interviews were conducted via video call and one was held in person at Yleisradio. The author also visited Uuden Musiikin Kilpailu and the rehearsals of Käärijä (Representant of Finland at the Eurovision Song Contest 2023) before the delegation headed to the actual contest in spring 2023 to get to know the production better. Literary and audio-visual sources were also used in this thesis.

The results of the study indicate that the process of creating a 3-minute-long stage act is complex and laborous. To get the act to look and sound good all the components must work, whether it is about camera work, dress, choreography, or lighting design. It is all about functioning co-operation and "the magic of live TV" when all the components start to function, no matter the difficulties.

The thesis is aimed at people who are interested in the Eurovision Song Contest as a TV programme and big show spectacles produced in multi-camera. Many of the dissertations about Eurovision have had emphasis on the political factors of the event. However, in this thesis the focus is on the actual programme and producing it. This piece of work gives the reader an opportunity to get behind the scenes to get to know what kind of a complex work is needed to produce a Finnish Eurovision act in 2020's.

Keywords: Eurovision, creative process, multi-camera, music, audio-visual

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Musiikin visualisointi monikameratekniikalla	2
2.1	Kuvaus	3
2.2	Musiikin ohjaamisen pääpiirteet	3
2.2.1	Rytmi	3
2.2.2	Kuvissa näkyvät henkilöt	3
2.3	Kuvasuunnittelu	4
2.4	Kameratyöskentelyn merkitys tarinankerronnallisesti	5
3	Euroviisuesitys teoriassa	6
3.1	Mikä on euroviisuesitys?	6
3.1.1	Yleisesti	6
3.1.2	Musiikki	7
3.1.3	Eesitys	8
3.1.4	Puitteet, lava, efektit ja lavasteet	9
3.1.5	TV-teknologia	12
3.2.	Euroviisuesitysten visuaalinen kehitys	13
3.2.1	1950 – 1960-luku	13
3.2.2	1970 – 1980-luku	14
3.2.3	1990-luku	15
3.2.4	2000-luku	15
3.2.5	2010 – 2020-luku	16
4	Uuden Musiikin Kilpailu	17
4.1	Yleisesti	17
4.2	Uuden Musiikin Kilpailun formaatti	18
4.3	Uuden Musiikin Kilpailun vuosikello	20
4.4	Resurssit ja työvoima	23
4.5	UMK:n salaisuus	24
5	Euroviisuesityksen tuotantoprosessi	25

5.1	UMK ja esityksen luovan prosessin ensiaskeleet	26
5.2	UMK:n jälkeen ennen Euroviisuja	28
5.2.1	Esityksen uudistaminen	28
5.2.2	Euroviisuja varten lähetettävät materiaalit	29
5.2.3	Uudistetun esityksen lavastukselliset lisäelementit	30
5.2.4	Harjoittelu Suomessa ja stand in -esitys	31
5.3	Euroviisuissa	33
6	Yhteenveto	35
	Lähteet	37
	Haastattelut	37
	Kuvalähteet	38
	Liitteet	39
	Liite 1: Haastattelukysymykset	39

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa tietoa ja ymmärrystä euroviisuesityksen luomisesta. Kyseessä on hyvin monia vaiheita ja ihmisiä vaativa prosessi, mitä ei välttämättä tule ajatelleeksi katsoessaan kolmen minuutin mittaista esitystä TV-vastaanottimesta.

Monet Euroviisuihin liittyvät lopputyöt ovat keskittyneet enemmän esimerkiksi tapahtuman poliittisiin ulottuvuuksiin. Kyseessä on kuitenkin pohjimmiltaan TV-ohjelma, joten nimenomaan sen tekemiseen liittyvälle näkökulmalle olisi tällä kentällä kysyntää ja tilaa.

Olen ollut euroviisufani 5-vuotiaasta lähtien. Tämä Euroopan suurin TV-spektaakkeli on ollut aina merkittävä osa elämäni ja myös iso tekijä siinä, kuinka alun perin kiinnostuin media-alasta. Oikeastaan opinnäytetyön liittyminen jollain tavalla Euroviisuihin oli selvää jo opintojen alkaessa, mutta vasta myöhemmin tarkentui rajaus juuri esityksen tuotanto- ja luomisprosessiin.

Opinnäytetyön valmistelun ollessa käynnissä tapahtui kuitenkin jotain, joka tulisi tekemään työstä vielä merkityksellisemmän kokonaisuuden. Suomen edustajaksi Liverpoolin Eurovision laulukilpailuun 2023 valittiin Käärijä kappaleella Cha Cha Cha, josta tuli lopulta Suomen menestynein kokonaisuus kilpailussa sitten vuoden 2006 voitokkaan Lordin. "Käärijä-mania" valtasi koko Suomen ja lopulta Euroopan tehden Suomen toisen viisuvoiton oikeasti mahdolliseksi. Käärijä voitti puhelinäänät ylivoimaisesti ja oli ammattilaisraatiäänissä neljäs. Lopputuloksessa Suomi jäi lopulta hopeasijalle, kun Ruotsi sai kaiken kaikkiaan enemmän pisteitä voittaen puskurimaisella kaulalla raatiäänät ja tullen toiseksi puhelinäänestyksessä. Joka tapauksessa viisuvuosi 2023 oli ilmiömäinen ja Käärijää pidetään laajalti kansanvoittajana. Itse asiassa Ruotsi ei saanut puhelinäänestyksessä yhdeltäkään maalta täysiä pisteitä Suomen rohumassa 12 pistettä peräti 18 maasta. Työni osalta tämä oli täysi ja jopa odottamaton sattuma. Tässä

opinnäytetyössä tutustutaan euroviisuesityksen luovaan tuotantoprosessiin käyttäen Käärijän Cha Cha Cha -esitystä pohjana ja esimerkkinä.

Opinnäytetyötä varten haastattelin kolmea asiantuntijaa, jotka kaikki ovat työskennelleet useamman vuoden Uuden Musiikin Kilpailun ja Euroviisujen parissa. Pääsin myös seuraamaan paitsi UMK:n valmisteluja ja harjoituksia helmikuussa 2023, myös itse Käärijän viisuesityksen harjoittelua Helsingissä ennen delegaation matkaamista paikan päälle saman vuoden Euroviisujen isäntäkaupunkiin Liverpooliin. Lisäksi olen hyödyntänyt kirjallista lähdemateriaalia ja omaa asiantuntemustani aiheeseen.

Opinnäytetyön aluksi käydään läpi musiikkiesityksen visualisointi monikameratekniikalla, jonka jälkeen pureudutaan siihen, mikä euroviisuesitys itse asiassa on. Suomen euroviisuesityksen matka alkaa vuosittain Uuden Musiikin Kilpailusta, joten sille ja sen merkitykselle on omistettu myös oma osionsa. Kyseisessä luvussa avataan ohjelman vuosikello ja selvitetään, kuinka sen kautta syntyy niin kotimaan hittejä kuin euroviisumenestyjiä. Sokerina pohjalla tutustutaan itse euroviisuesityksen luomisprosessiin aina UMK:n ensimmäisistä suunnitteluhetkistä viisufinaaliin saakka. Tarkoituksena on päästää lukija todella kullissien taakse.

2 Musiikin visualisointi monikameratekniikalla

Tässä tapauksessa musiikin visualisointi tarkoittaa musiikkikappaleen muuttamista esitettävään muotoon monikameratekniikkaa hyödyntäen, käytännössä televisio-ohjelmaan. Ennen kuin voidaan pureutua euroviisuesitykseen, on syytä käydä läpi musiikin televisiototeutukseen liittyviä elementtejä yleisesti. Vasta kun nämä ymmärretään, voidaan katsoa sitä, miten ne toteutuvat ns. euroviisumuotissa. On myös hyvä huomata, että käytettävissä oleva kuvaus, valo ja muu audiovisuaalinen resurssi on vaihtelevaa.

2.1 Kuvaus

Tätä osiota varten on haastateltu monikameraohjaaja Juha-Matti Valtosta. Hänellä on yli 20 vuoden kokemus musiikin kuvittamisesta televisio-ohjelmiin. Hän on toiminut Uuden Musiikin Kilpailun monikameraohjaajana vuodesta 2015 lähtien ja oli myös mukana Käärijän Cha Cha Cha -esityksen luovassa prosessissa niin Uuden Musiikin Kilpailussa kuin Euroviisuissa. Musiikkiesityksen kuvaimista käydään siis läpi lähinnä Valtosen näkökulmasta, joten on hyvä huomioida, että eri ohjaajilla voi olla erilaisia tapoja tehdä ratkaisuja.

2.2 Musiikin ohjaamisen pääpiirteet

2.2.1 Rytmi

Musiikin ohjaamisessa kaiken keskiössä on rytmi kuvien suhteessa toisiinsa ja tunnelmaan. Tärkeää on myös olla hieman etuajassa, eli jos esimerkiksi kuvaa rumpua lyövää rumpalia ja leikkaa lyöntiin lyöntihetkellä, on jo myöhässä. Leikkauksen on siis tapahduttava hiukan ennen lyöntiä, jotta se saada toimivasti kuviin. (Valtonen 2023.)

Musiikkikappaleesta itsestä ja sen tunnelmasta riippuu paljon, kuinka monta kuvaa se vaatii. Joskus riittää jopa vain yksi kuva, kun taas toisinaan voidaan käyttää yli sataa leikkausta. Valtonen itse aloittaa ohjausprosessinsa kuuntelemalla ohjattavaa kappaletta ja tutkailemalla, millaisia tunnetiloja se herättää. Hahmottelu tapahtuu rytmin kautta. (Valtonen 2023.)

2.2.2 Kuvissa näkyvät henkilöt

Valtonen (2023) nostaa esiin esiintyjien tasapuolisuuden kuvauksessa:

Jos esityksessä on artisti keskellä ja hänen molemmilla puolillaan kaksi tanssijaa, molemmat tanssijat on saatava tasavertaisesti kuviin.

Yhtyeiden kanssa keskustellaan suhteesta siihen, keitä näkyy eniten kuvissa. Yleensä laulajaa kuvataan eniten, mutta yhtyeikohtaisia eroja on. Joillakin esimerkiksi laulajaa kuvataan noin. 50 % esityksestä. Keskustelun yhtyeen kanssa Valtonen mainitsee erityisen tärkeäksi isoissa musiikkiohjelmassa, joissa esitys suunnitellaan tarkasti etukäteen. Esityksiä siis muokataan myös yhteistyössä artistien kanssa kameroille paremmin toimivaksi. (Valtonen 2023.)

2.3 Kuvasuunnittelu

Kuvasuunnittelun prosessi alkaa yleistunnelman ja konseptin miettimisellä yhdessä koreografin kanssa. Valtonen (2023) mukaan useimmiten lavakoreografia tulee ensin ja kuvat lähtevät sitten tukemaan sitä. Poikkeuksiakin on:

Joskus on myös tehty niin, että ensin on suunniteltu kuvat ja koreografia on luotu niiden ympärille.

Prosessiin kuuluu paljon keskustelua mm. esiintyjien, koreografin ja luovan ohjaajan kanssa ja tähän kuluu suuri osa työajasta.

Valtonen käyttää kuvasuunnitteluun CuePilot -nimistä ohjelmaa, joka sitoo leikkaukset kappaleen pohjalla olevaan digitaaliseen aikakoodiin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kaikki esityksen leikkaukset on ohjelmoitu etukäteen, joka helpottaa ohjaajan työtä huomattavasti. Tämä myös mahdollistaa tarkemman leikkauksen. (Valtonen 2023.)

Valtonen hahmottelee CuePilot-ohjelmaan esityksen kuvauksen rakennetta. Ohjelmasta löytyy ns. aikajana, jonne hän usein laittaa paljon erilaisia huomioita ennen kuin varsinaisia kuvia alkaa syntyään. CuePilot on edistänyt musiikin ohjaamista paljon ja on ollut käytössä Eurovision laulukilpailussa vuodesta 2014.

CuePilotin myötä kaikki on tarkempaa ja suunnitellumpaa. Aiemmilla ohjaustekniikoilla päästiin myös tarkkaan lopputulokseen, mutta CuePilotilla

päästään jo tosi paljon tarkempaan. Esimerkiksi pienikin valovälähdys saadaan juuri oikeaan kuvaan oikeaan aikaan. (Valtonen 2023.)

On tärkeää sovittaa kaikki osa-alueet (valo, kuva, liike) sen mukaan, ettei mikään jää toisen jalkoihin. On kuunneltava, mitkä soittimet soivat ja tiedettävä mitkä ovat visuaalisia soittimia. Näin musiikkia voidaan kuvittaa myös sitä kautta. (Valtonen 2023.)

Koskettimet ja basso ovat minulle henkilökohtaisesti vaikeita, koska ne ovat sellaisia pienen energian soittimia. Rummut ja kitara isolla energialla ovat helpompia ja näyttävämpiä, siitä syystä nostan niitä enemmän omissa kuvissani. (Valtonen 2023.)

Valtonen (2023) kuitenkin toteaa, että itse laulaja ja laulajan fiilis on aina ykkönen.

2.4 Kameratyöskentelyn merkitys tarinankerronnallisesti

Kameratyöskentelyn merkitys tarinankerronnan kannalta on Valtonen mukaan iso. Hän pyrkii itse ohjeistamaan kameraoperaattoreita paljon, mutta kertoo heidän myös uskaltavan antaa omia ehdotuksiaan. Hän nostaa esille erään tietyn kohdan Uuden Musiikin Kilpailussa Käärijän Cha Cha Cha -esityksessä, joka on nähtävillä kuvassa 1. (Valtonen 2023.)

Kuva 1: laajakulmalinssin käyttöä Käärijän Cha Cha Cha:n UMK-esityksessä. Kuvakaappaus Uuden Musiikin Kilpailusta (2023)

Kyseinen kohta on ensimmäisen säkeistön toinen säe, jossa sanotaan “mielenkiintona piña colada ja rata”.

Mielestäni se oli tärkeä kuva. Kameraan oli vain tätä yhtä kuvaa varten pistetty laajakulmalinssi. Se antoi tietyn moodin esityksen alkuun. Siinä laulaja katsoi suoraan kameraan, jossa oli kalansilmälinssi. (Valtonen 2023.)

Moni asia riippuu siitä, miten ja kuinka turvalliseksi artisti kokee kameran. Sitä harjoitellaan artistien kanssa todella paljon. (Valtonen 2023.)

3 Euroviisuesitys teoriassa

Tässä luvussa käydään läpi sitä, mikä oikeastaan on euroviisuesitys, mistä se koostuu ja mitä sellaisen tekemiseen tarvitaan. Lopuksi käydään myös läpi sitä, kuinka euroviisuesitykset ovat kehittyneet vuosikymmeniä kestäneen historian aikana.

3.1 Mikä on euroviisuesitys?

3.1.1 Yleisesti

Euroviisuesitys on audiovisuaalinen kokonaisuus, joka koostuu musiikkikappaleesta ja sen ympärille luodusta esityksestä. Esitys edustaa maata/osanottaja-TV-yhtiötä kansainvälisessä Eurovision laulukilpailussa. Koska laulukilpailun on primäärisesti TV-ohjelma, voidaan myös osallistuvia esityksiä katsoa lähtökohteisesti televisiota varten tehtyinä kokonaisuuksina siitä huolimatta, että Euroviisut on myös kokonaisvaltainen suurtapahtuma ja live-yleisölle esitettävä areena-show (Pérez-Rufí & Valverde-Maestre 2020, .4). Huomioitavaa on myös se, että Euroviisuissa suvereenia valtiota voi edustaa vain yksi tv-yhtiö yhdellä

kappaleella ja esityksellä. Suomi on osallistunut kilpailuun vuodesta 1961 ja osallistumisen on hoitanut aina Yleisradio.

3.1.2 Musiikki

Osanottajasävelmälle on olemassa rajoitteet Eurovision laulukilpailun sääntöjen mukaan. Euroopan yleisradioliiton (European Broadcasting Union, EBU) laatimien vaatimusten puitteissa kappaleen on oltava alkuperäinen eikä sitä ole saanut julkaista tai esittää julkisesti ennen kilpailua edeltävän vuoden syyskuun 1. päivää (EBU, 2023). Osallistuvilla tv-yhtiöillä on kuitenkin omat valintamenetelensä edustuskokonaisuutta varten, jolloin ne voivat laatia omat sääntönsä kappaleen ensimmäiselle julkistukselle, muttei kuitenkaan syyskuun ensimmäistä aikasemmaksi. Esimerkiksi Yleisradio järjestää Suomessa karsinnan, Uuden Musiikin Kilpailun (UMK), edustajan valitsemiseksi. UMK:hon valittavia kappaleita ei saa julkaista tai esittää julkisesti ennen kilpailuvuoden tammi-helmikuuta, jolloin osallistujat paljastetaan. Myöskään muita kilpailuun lähetettyjä sävellyksiä ei saa julkaista missään muodossa, ennen kuin finalistit on valittu. (Yle 2023.)

Kilpailussa esitettävä kappale saa olla pituudeltaan korkeintaan kolme minuuttia (EBU 2023). Joissain tapauksissa osanottajamaa voi teoriassa ja käytännössäkin kyllä valita yli kolmeminuuttisen kappaleen kisaan, mutta on tällöin velvollinen tuottamaan laulusta uuden version, joka täyttää EBU:n asettamat rajoitteet ajallisesti. Esimerkiksi Albanian Radio Televizioni Shqiptar (RTSH) valitsi Festivali i Këngës (FIK) -kilpailun kautta vuonna 2022 edustajakseen Ronela Hajatin kappaleella Sekret (EBU 2023b). Alkuperäinen teos oli pituudeltaan 3 min 33 s, joten Euroviisuja varten siitä oli tehtävä uusi, lyhennetty versio.

Euroviisuihin lähetettävän kappaleen esityskieltä ei ole rajoitettu (EBU 2023.). Euroviisujen historiaan mahtuu kuitenkin aikakausia, jolloin sävelmä on täytynyt esittää jollakin osallistujamaan virallisista kielistä, mutta vuodesta 1999 eteenpäin esityskieli on ollut vapaa.

Säännöissä ei ole mainintaa siitä, kuinka paljon kappaleeseen tulee sisältyä vo-kaaliosuuksia, eli kansankielellä laulua. Toisin sanoen kokonaan instrumentaaleja musiikkiteoksia ei täten ole sääntöjen mukaan kielletty. Kokonaan lauluta kappaleita ei ole kuitenkaan vuoteen 2024 mennessä koskaan lähetetty Eurovision laulukilpailuun.

3.1.3 Esitys

Euroviisuja varten kappaleen ympärille luodaan sitä tukeva lavaesitys. Esityksissä on tänä päivänä paljon variaatiota aina minimalistisesta musiikintulkinnasta isoihin show-numeroihin. Esimerkiksi kuvassa 2 näkyvä vuoden 2017 voittaja Salvador Sobral luotti kappaleensa Amar Pelos Dois esityksessä yksinkertaisuuteen ja vähäeleisyyteen. Kuvassa 3 puolestaan räikeämmällä esityksellä vuoden 2023 hopeasijaan yltänyt Suomen Käärijä kappaleella Cha Cha Cha.

Kuva 2: Salvador Sobral vuoden 2017 Eurovision laulukilpailun finaalin harjoituksissa (Anders Putting / EBU 2017.)

Kuva 3: Käärijä sekä tanssijat Etel Röhr, Matti Myllyaho, Katri Mäkinen ja Jesse Wijnans vuoden 2023 Eurovision laulukilpailun finaalissa (Corinne Cumming / EBU 2023.)

Myös lavaesitykseen on olemassa tietyt rajoitteet, jotka on otettava huomioon. Esityksen on tapahduttava livenä Euroviisut järjestävässä lokaatiossa, eli esimerkiksi vuoden 2023 tapauksessa Ison Britannian Liverpoolissa sijaitsevalla areenalla. Päälaulun on tultava livenä, mutta vuodesta 2021 alkaen taustalaulut ovat saaneet tulla taustanauhalla. Kappaleen instrumentaali tulee taustanauhalla, eikä mitään soittimia saa soittaa livenä. Huulisynkkaus eli laulamisen esittäminen taustanauhan päälle on kiellettyä. Myöskään mitään sävelkorkeuden epätarkkuutta korjaavaa ohjelmaa, kuten Auto-Tunea ei saa käyttää. Lavalla saa olla korkeintaan kuusi ihmistä, ja säännöissä tarkennetaan myös, etteivät eläimet ole tervetulleita euroviisulavalle. Jokaisen lavalla olevan henkilön on oltava vähintään 16-vuotias live-show'n päivänä. Ikäraja ei kuitenkaan koske kappaleen tai esityksen tekijöitä tai muita taustahenkilöitä. (EBU 2023.)

3.1.4 Puitteet, lava, efektit ja lavasteet

Eurovision laulukilpailu tunnetaan suurista spehtaakkelimaisista lavoistaan. Lavojen merkitystä ei voi vähätellä, sillä ne luovat perustan sille ympäristölle, jossa esitys tapahtuu. Tietyt elementit toistuvat usein nykypäivän euroviisulavoissa, kuten isot LED-näyttöseinät ja päälavalta pienemmälle "satelliittilavalle" johtavat catwalkit. Aina näin ei kuitenkaan ole. Esimerkiksi vuosien 2010 ja 2018 la-voissa Oslossa ja Lissabonissa ei ollut videonäyttöjä eikä vuoden 2015 lavassa Wienissä ollut catwalkia. Esillepano vaatii aina paljon teknologiaa. Vuonna 2022 Torinossa tapahtumassa käytettiin 2821:tä automatisoitua lamppua, joiden ohjaamiseen vaadittiin 14 valopöytä (EBU 2022.).

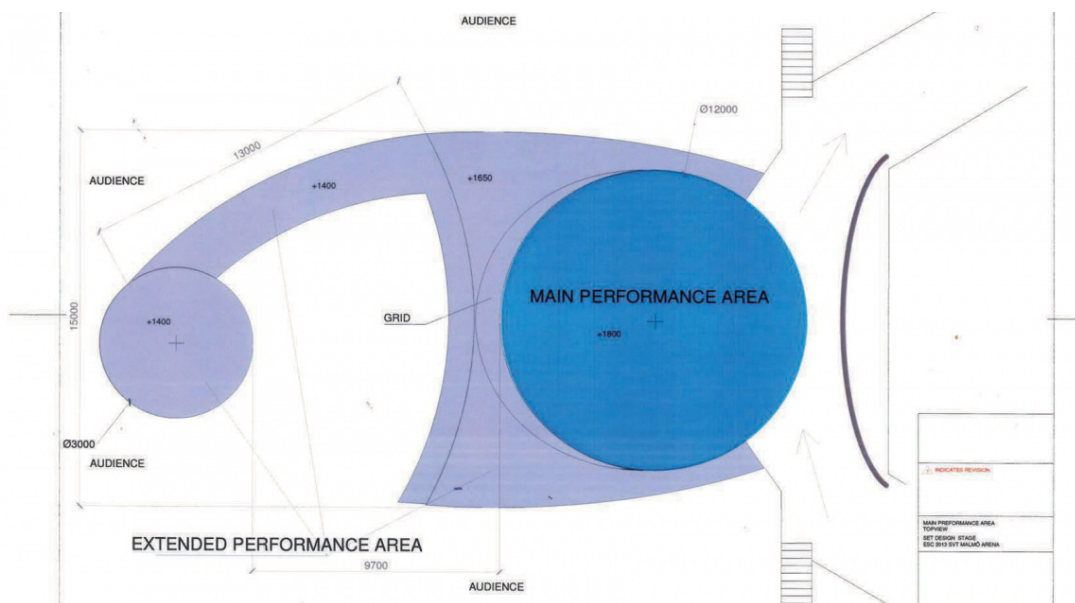
Modernina aikana tapahtumapaikkana toimii usein pääosin urheilukäyttöön tarkoitettu areena. Areenan on oltava katettu ja tuotannon käytössä n. 6–8 viikkoa. Euroviisuja on 2010-luvulla järjestetty myös messuhalleissa (Kiova 2017 ja Tel Aviv 2019) ja kerran jopa entisessä telakkakompleksissa (Kööpenhamina 2014).

Lava ja sen sijoittelu tapahtumapaikassa ovat keskeinen osa esityksen visuaalisuutta. Kuva 4 havainnollistaa tyypillistä euroviisulavastusta osuvasti. Lavasta löytyy päälava, satelliittilavalle johtava catwalk ja isot LED-näytöt. Lava on sijoitettu areenan päätyyn lyhyelle sivulle. Kuvassa etualalla näkyy myös hallin toiseen päätyyn sijoitettu greenroom eli artistilämpö.

Kuva 5 puolestaan esittää vuoden 2013 euroviisulavan pohjapiirustuksen. Siinä on niin ikään nähtävissä yleiset elementit, mukaan lukien päälava, catwalk ja pienempi satelliittilava.

Kuva 4: Vuoden 2023 Julio Himeden suunnittelema euroviisulava Liverpoolissa ennen toisen semifinaalin kenraaliharjoituksen alkua (Ahola, 2023)

Kuva 5: Frida Arvidssonin ja Viktor Brattströmin suunnitteleman lavan pohjapiirustus vuodelta 2013 (EBU 2013.).

Euroviisuesityksen voi tuunata myös ylimääräisillä lavalle tuoduilla fyysisillä elementeillä. Sellainen voi olla esimerkiksi pieni koroke, jolla laulaja esiintyy, tai vaikka kokonainen videonäyttö, joka ripustetaan kattoon vain sitä tarvitsevaa

esitystä varten. Lavastuksellisten lisäelementtien määrä on lisääntynyt erityisesti 2010-luvun puolivälin jälkeen. Vuonna 2023 selvästi yli puolet osallistujista oli tuonut esitykseen jonkun ylimääräisen lavasteen. Käärijän vuoden 2023 esityksessä lavalla oli iso puulaatikko, eurolavoista pinotut portaat laatikon päältä lavalle ja pienempi pino eurolavoja puulaatikon edessä.

Viisuesityksiin lisätään toisinaan lavan tarjoamien puitteiden lisäksi erilaisia erikoisefektejä. Ne voivat olla pyrotekniikkaa, konfettisadetta, tuuliefektejä tai vaikka lattian pinnalla olevaa savua.

Suoran lähetyksen aikataulu on tiukka, joten esitysten esillepanoon on aikaa noin 40–50 sekuntia. Tänä aikana television katsojille näytetään ns. videopostikortti, joka tyypillisesti esittelee seuraavana vuoroon tulevan maan ja/tai artistin. Usein niissä näytetään myös maisemia ja kohteita isäntämaasta. Postikortin aikana vuoroon tuleva esitys valmistellaan ja edellinen esitys tietysti puretaan. Tässä ovat apuna näyttämöavustajat (stage-hand), joita on yleensä Euroviisuissa n. 20 henkeä (EBU 2017.). Joskus postikortin aika ei riitä esityksen valmisteluun. Tällaisissa tilanteissa saatetaan tietyt esitykset asettaa esiintymään pitempien taukojen, kuten mainoskatkojen ja välijuontojen jälkeen. Esimerkiksi vuoden 2023 voittajan Ruotsin Loreenin esitys vaati ylimääräistä aikaa teknisesti haastavan lavastuksen takia.

3.1.5 TV-teknologia

Eurovision laulukilpailu on monikameratekniikalla kuvattava TV-ohjelma. Vuonna 2023 Liverpoolissa ohjelma kuvattiin 26 kameralla, joista 21:tä käytettiin kilpailuesitysten kuvaamiseen (Fernand's Live Show Show 2023.). Paitsi että kameroiden määrä on iso, myös niiden kirjo ja käyttömahdollisuudet ovat laajat. Tämä mahdollistaa esitysten luovan visuaalisen toteutuksen myös kuvausteknisesti. Kuvassa 6 on näkyvillä erilaisia kameroita Torinon Euroviisuista vuodelta 2022.

Kuva 6: Kameroita Torinon Pala olimpico -areenalla vuoden 2022 Euroviisuissa (Ahola, 2022)

Kilpailussa on kaikkiaan 37 osallistujamaata (2023), ja siihen lisättyä suoran lähetyksen kaikki muu sisältö, kuten avaus- ja väliaikamerot, laulukilpailun työ määrä on valtava. Tämän vuoksi Euroviisujen TV-lähetysten vastuu on yleensä jaettu useamman monikameraohjaajan kesken. Esimerkiksi Liverpoolissa 2023 ohjaajia oli kolme (Fernand's Live Show Show 2023.).

3.2 Euroviisuesitysten visuaalinen kehitys

3.2.1 1950–1960-luku

Euroviisujen kilpailuesitykset ovat muuttuneet aikojen saatossa paljon. Ensimmäisten vuosikymmenien kisoissa pääosassa oli käytännössä poikkeuksetta solisti, laulu ja orkesteri. Jo vuonna 1956 oli kuitenkin havaittavissa varovaista koreografiaa, sillä kyseisen vuoden kisojen voittajaesityksessä, joka muuten on ainoa siitä kisasta jäljellä oleva videotallenne, taustalaulajat huokuivat tietyissä kohdissa selkeän suunnitellusti vasemmalle ja oikealle.

Lavasteetkaan eivät luonnollisesti olleet yhtä spehtaakkelimaisia kuin nykypäivänä, kun koko ohjelma oli huomattavasti pienimuotoisempi. Variaatioon kuitenkin usein pyrittiin. Cannesissa vuonna 1959 lavalla oli suuria karuselleja, joista

paljastui maisemia kustakin osallistujamaasta. Osanottajat esiintyivät aina oman maansa maiseman edessä. (Repo 2010.)

3.2.2 1970 – 1980-luku

70-luvulla kuvakulmat ja kameraliikkeet lisääntyivät, vaikka varsinkin vuosikymmenen alussa esitykset olivat hyvin samantapaisia kuin edeltävällä vuosikymmenellä (Pajala 2021.). Lavalta saattoi löytyä vaikka valtava pyörivä orkesterikoroke tai muodostelma liikkuvista palloista ja puolikaarista. Myöhemmin 70-luvulla esityksiin alkoi tulla lisää show-elementtejä, kuten tanssia.

Huomattavaa on myös, että tällä vuosikymmenellä otettiin ensimmäiset askeleet kohti irtautumista orkesterista, sillä vuonna 1973 orkesterin tueksi sallittiin ennalta äänitettyjen taustanauhojen käyttö. (Pajala 2021.)

Esityksissä alkoi olla myös lisää pilkettä silmäkulmassa. Vuoden 1977 Itävallan esityksessä Schmetterlinge-yhtyeen miesjäsenet olivat pukeutuneet asuihin, joiden selkäpuolikin näytti siltä kuin ne olisivat olleet edestä kuvattuja. Levy-yhtiötä kritisoivaa laulua väritti hassutteleva koreografia, jossa asujen erikoisuutta käytettiin hyödyksi. (Repo 2011.)

Tanssiminen ja hassuttelu jatkui 1980-luvulle, jolloin myös ajalle tyypilliset neonvärit ja kreppikampaukset saavuttivat eri maiden edustajat euroviisulavoilla. Esitykset saattoivat olla hyvinkin kokeellisia aikaansa nähden. Esimerkiksi 1984 Iso-Britannian Belle & The Devotions'in esityksessä kaiketi myös laulaneet taustatanssijat olivat koko esityksen ajan selkä yleisöön päin. Yleisö buuasi esitykselle, joskaan ei ole täysin varmaa, mikä tälle oli syynä. Vuonna 1987 Brysselissä esityksiä värittivät laservalosäteet (Simonen 2011.), joka oli sen ajan hienointa uutta teknologiaa. Myös TV-teknologian edistyessä kameroita oli yhä enemmän ja niitä voitiin liikutella yhä laajemmin. (Pajala 2021.)

3.2.3 1990-luku

90-luvulla esitysten visuaalisuus ja kokonaissuunnittelu alkoivat olla yhä enenevässä määrin television ehdoin tehtyjä. Vuonna 1990 nähtiin viisulavalla kaksi isoa videoseinää, jotka tarjosivat lähikuvaa esiintyjistä. TV-katsojille nämä tarjosivat samaan aikaan artistin kahdesta eri kuvakulmasta (Pajala, 2021). Kuvaaamisesta tuli myös paikoitellen kokeilevampaa. Oslossa vuonna 1996 lähes jokaiseen esitykseen oli lisätty jokin ylimääräinen efekti ruudulle, oli se sitten hidastuskuvaa viulistista tai esiintyjän muuttamista mustavalkoiseksi muuten värikuvan ympäröimänä.

Aiemmin mainittuja lavastuksellisia lisäelementtejä alettiin myös käyttää tehokeinona yhä enemmän. Esimerkiksi Islannin esitys vuonna 1997 tapahtui kokonaan lavalle tuodun sohvan ympärillä laulajan ja taustatanssijoiden voimin. Kyseinen esitys oli muutenkin hyvinkin visuaalinen ja hallittu performanssi. Taiteelliset ja visuaaliset show-numerot eivät kuitenkaan olleet 90-luvun voittava menestysresepti. Useat voittajat sillä vuosikymmenellä olivat hyvin hallittuja musiikkiin ja musiikin esittäjiin keskittyviä esityksiä ilman ylimääräisiä show-elementtejä.

Vuosi 1999 oli ensimmäinen laatuaan ilman live-orkesteria, eli kaikki musiikki tuli nyt taustanauhalla.

3.2.4 2000-luku

Heti 2000-luvun alussa Euroviisut muuttivat enemmän tai vähemmän pysyvästi teatterisaleista ja auditorioista isoille urheiluareenoille, vaikka aiemminkin oli ollut poikkeuksia. Videoseinä taustalla oli nähty jo vuotta aiemmin, mutta Tukholmassa 2000 LED-näytöt tuotiin huomattavasti isommin osaksi lavastusta. Vuonna 2003 lavassa nähtiin myös ensimmäistä kertaa lattiavideoruutu, josta on sittemmin tullut viisulavoissa pikemminkin sääntö kuin poikkeus.

Vaikka kehitystä tapahtuu jatkuvasti, uudella vuosituhanella Euroviisut asettuivat suunnilleen niihin teknisiin standardeihin, joissa ollaan vielä nykypäivänä. Kameroiden määrä nousi kahdenkymmenen luokkaan, ja formaatti muuttui yhden illan show’sta moni-iltaiseksi. Teknologiset mahdollisuudet toivat mukanaan enemmän paineita ja paikallisia resurssitarpeita.

3.2.5 2010–2020-luku

Viimeisen reilun vuosikymmenen aikana esitysten merkitys on kasvanut koko ajan. Vaikka kappaleen merkitystä ei sovi vähätellä, on myös selvää, että on pystyttävä luomaan sitä tukeva esitys, jotta kokonaisuus toimii.

Mari Pajala kirjoittaa artikkelissaan Euroviisujen tuotannon ylirajaistumisesta, joka näkyy myös kilpailuesitysten tekemisessä. Ylirajaisuus tarkoittaa tässä tapauksessa esityksen suunnittelutiimin kansainvälistymistä. Resurssien ei siis tarvitse olla peräisin osallistuvasta maasta. Mm. sellaiset creative director -nimikkeellä usein työskentelevät henkilöt, kuten Sacha Jean-Baptiste (Ruotsi), Fokas Evangelinos (Kreikka) ja Marvin Dietmann (Itävalta) ovat tehneet viisuesityksiä usealle eri maalle. (Pajala 2021.)

Nähdäkseni 2010-luvulla kilpailuesitykset ovat kehittyneet yhä enemmän musiikkivideomaiseen kerrontaan. Esitysten televisioinnissa käytetään nykyään aiempiin vuosikymmeniin verrattuna huomattavasti enemmän kuvia, nopeampia leikkauksia ja erikoisefektejä.

Vuonna 2016 ensimmäistä kertaa nähtiin myös erillinen kilpailutuottaja (virallisesti nimikkeellä contest producer tai head of contest), joka vastaa kilpailuesitysten visuaalisesta kokonaiskuvasta. Vuoteen 2024 mennessä tehtävässä on toiminut vain kaksi henkilöä. Vuosina 2016–2019 ja 2024 ruotsalainen Christer Björkman ja vuosina 2021–2023 alankomaalainen Twan van de Nieuwenhuijzen.

4 Uuden Musiikin Kilpailu

4.1 Yleisesti

Suomen Yleisradio valitsee edustajansa Eurovision laulukilpailuun Uuden Musiikin Kilpailussa (UMK). Vuodesta 2020 saakka kilpailussa on vuosittain nähty yksi tv-lähetys, jossa kilpailee 6–7 kilpailijaa omilla kappaleillaan. Kilpailun voittaja sitoutuu edustamaan Suomea kansainvälisessä Eurovision laulukilpailussa aina kyseisen vuoden toukokuussa. Uuden Musiikin Kilpailu on toiminut Suomen karsintana vuodesta 2012. Sitä ennen edustajan valintaohjelma tunnettiin tuttavallisesti nimellä Euroviisukarsinnat.

Hankalien alkuvuosien jälkeen UMK on tarjonnut hittejä suomalaisille musiikki-markkinoille, ja sen kautta on myös löytynyt Euroviisuissa menestyneitä kokonaisuuksia, viimeisimpänä tietysti Käärijä ja Cha Cha Cha. Euroviisumenestystä ovat niittäneet myös Softengine vuonna 2014 sijoittumalla yhdenneksitoista, sekä Blind Channel vuonna 2021 sijoittuen kuudenneksi. Ohjelma on saavuttanut suosiota myös kansainvälisten euroviisufanien keskuudessa, ja sitä onkin viime vuosina pidetty yhtenä kovatasoisimpia kappaleita tuottavana viisukarsintana.

Suomalaisen euroviisuesityksen luomisprosessi alkaa juuri UMK:sta. Ohjelma on Suomen suurin tuotanto ja jopa voittanut vuoden event-ohjelman Venla-palkinnon vuosilta 2022 ja 2023. Vuonna 2024 kilpailu järjestettiin Tampereen Nokia Areenalla, joka tarjosi tähän mennessä ohjelmalle isoimmat puitteet. Kuvassa 7 UMK-lava areenalla.

Kuva 7: Ari Levelän ja Pekka Martin suunnittelema UMK-lava Nokia Areenalla vuonna 2024 (Ahola, 2024)

Osiota varten on haastateltu Uuden Musiikin Kilpailun tuottajaa Anssi Autiota, joka on toiminut työssään sen alusta alkaen vuodesta 2011, kun ohjelmaa alettiin kehittämään. Ensimmäinen UMK järjestettiin vuonna 2012 ja ohjelma on sittemmin käynyt läpi monia muutoksia ja remontteja yli vuosikymmenen kestäneessä historiassaan. Nyt kuitenkin voi sanoa myös suosion ja katsojalukujen valossa ohjelman löytäneen oman formaattinsa ja paikkansa suomalaisessa TV-viihteessä.

4.2 Uuden Musiikin Kilpailun formaatti

UMK:ssa on vuosien varrella kokeiltu monia erilaisia formaatteja. Ensimmäisinä vuosina mm. tuomaristo arvioi ohjelmissa kappaleita ja esityksiä sekä nauhoite-
tuissa jaksoissa että suorissa lähetyksissä. Myöhemmin siirryttiin malliin, jossa kaikki lähetykset olivat suoria ja yleisö valitsi tietyn määrän kappaleita finaaliin. Vuodesta 2017 ohjelma on koostunut vain yhdestä finaalilähetyksestä.

Suuri muutos tapahtui vuonna 2018, jolloin päätettiin siirtyä kutsukilpailuun, jossa yhdelle artistille järjestettiin kolmen kappaleen karsinta. Autio (2023) kertoo vaiheista, jotka johtivat ratkaisuun:

Palattiin vuonna 2017 Ukrainasta (Euroviisuista) ja uusi kisa oli lähdössä käyntiin. Saatiin biisit ja huomattiin, että tästä ei välttämättä kisaa tule, ja jos tuleekin, niin UMK:ta ei ole välttämättä sen jälkeen enää olemassa. Teimme Ylen johtajien kanssa päätöksen, että kokeillaan jotain muuta. (Autio 2023.)

Aution (2023) mukaan varasuunnitelma, jossa karsinta järjestettäisiin vain yhdelle kilpailijalle, oli ollut jo pitkään siinä vaiheessa, ja levy-yhtiötkin toivoivat sellaista mallia siihen aikaan. Edustajaksi valikoitui Saara Aalto, joka oli niittänyt kansainvälistä menestystä mm. osallistumalla Ison Britannian X Factoriin. Aalto oli myös tunnettu euroviisuhaaveistaan. Aalto sijoittui lopulta Euroviisujen finaalissa sijalle 25, joka oli finaalin toiseksi viimeinen.

Se (yhden artistin karsinta) oli nopea päätös ja sitä piti jatkaa vielä yhdellä vuodella eteenpäin. Siinäkin käytiin hirveä lista nimiä läpi. Jos viisuissa ei tule menestystä, niin seuraavan kilpailijan hankkiminen voi olla aika vaikeaa. (Autio 2023.)

Vuonna 2019, kun yhden artistin malli oli käytössä toista vuotta, alkoi myös yleisöltä tulla palautetta ja toiveita paluusta avoimeen kilpailuun. "Itsekin olimme sitä mieltä, että kilpailu on niin eri juttu. Valinta siitä kuka ja millä biisillä lähtee edustamaan on tärkeä osa tätä kilpailua." (Autio 2023.)

Autio (2023) kiteyttää, että uuteen kisaan, joka on ollut käytössä vuodesta 2020 alkaen lähdettiin, koska kaikki halusivat sitä. Hänen mukaansa UMK:n formaatti on nyt löytänyt oman paikkansa.

Nykyiseen systeemiin liittyy monia etuja. Yhdeksi toimivaksi asiaksi Autio nostaa kilpailukappaleiden omat julkaisupäivät. UMK:ssa siis kappaleet julkistetaan yksi kerrallaan tammikuussa. "Biisit saavat hyvän näkyvyyden, koska tammikuussa ei julkaista juuri uutta musiikkia." (Autio 2023.)

Koska kilpailijoita on suhteellisen vähän, voidaan kaikkien kohdalla panostaa niin musiikkivideoihin kuin lavaesityksiinkin. Aution mielestä myös UMK-kauden kesto on hyvä. Vuonna 2024 se kesti käytännössä tasan kuukauden artistien

julkaisusta finaalipäivään. Aiempina vuosina artistien sekä kappaleiden julkistuksen ja finaalilähteyksen välillä oli muutama viikko enemmän aikaa. Vuonna 2024 etuna on myös se, että jää enemmän aikaa suunnitella UMK-voittajan esiitys Eurovision laulukilpailuun. Autio toteaa, että kenellekään ei tule tällä mallilla liian kiire. (Autio 2023.)

4.3 Uuden Musiikin Kilpailun vuosikello

Uuden Musiikin Kilpailu on ympärivuotinen tuotanto, jonka vuosikello lähtee liikkeelle kilpailua edeltävän vuoden elokuussa. Silloin kilpailun valmistelut on tehty ja viimeistellään enää viimeiset suunnitelmat ja valitaan loput työntekijät tuotantoon. Usein menee paljon aikaa siihen, että saadaan kaikki sopimukset tehtyä ja ihmiset sekä Yleisradion sisällä, että ulkopuolella mukaan. Tässä vaiheessa valmistellaan myös tapahtuman markkinointia ja luodaan mainoskampanjoita. Autio (2023) kertoo myös vuoden 2024 kisaa varten tehdystä kampanjasta, jossa tehtiin jotain poikkeuksellista.

Elokuussa oli mainostoimiston kanssa useita palavereja siitä, kuinka vuoden 2024 kilpailun lippuja lähdetään myymään. Se kamppis alkoi syyskuun lopulla ja siihen liittyi mainoskampanja osittain Malmössä (jossa vuoden 2024 Euroviisut järjestettiin) ja kadunvarsimainoksia Suomen isoissa kaupungeissa ja somea. Traileri ehti pyöriä televisiossa yhden päivän ennen kuin liput oli jo myyty loppuun. (Autio 2023.)

Autio (2023) nostaa tärkeäksi myös yhteistyön UMK:n isäntäkaupungin kanssa.

Uuden Musiikin Kilpailun hakuaika kestää yleensä vajaan viikon. Kun kaikki kappaleet on lähetetty, valitsee muutamasta musiikkihenkilöstä koostuva esi-raati niistä noin 100–150 kappaletta. Näistä kappaleiden määrä pienenee sittemmin vielä noin kolmeenkymmeneen, joita kuuntelutetaan raadilla, joka koostuu sekä yleläisistä että Ylen ulkopuolisista ihmisistä. Raati valitsee noin puolet, joista käydään keskustellen läpi, mitkä muodostaisivat hyvän kokonaisuuden niin, että se näyttää ja kuulostaa sekä hyvältä, että monipuoliselta. Valintaprosessi on Aution mukaan mennyt vuosi vuodelta monimutkaisempaan suuntaan. (Autio 2023.)

Autio kertoo myös siitä, miksi kilpailussa on lopulta mukana juuri seitsemän kilpailijaa:

Jo UMK:n alkuvaiheessa kilpailijoita oli alunperin tarkoitus olla kuusi. Nyt ollaan tultu siihen, että on seitsemän kilpailijaa. Se on riittävä määrä uutta musiikkia ihmisille ottaa haltuun. Vaikka olisi vain viisi uutta biisiä, niin muutamankin haltuunottaminen jo aika paljon. Keskivertokatsojaa ajatellen seitsemän on hyvä määrä. (Autio 2023.)

Hän lisää myös, että seitsemällä kilpailijalla saadaan tehtyä laadukasta ohjelmaa, johon resurssit ja rahat riittävät. Potentiaalisten kilpailijoiden kanssa istutaan pitkiä sessioita, joissa käydään läpi sitä, mitä UMK:hon osallistuminen itse asiassa tarkoittaa. Tuotanto saa myös selvää siitä, ketkä ovat osallistujan taustajoukot ja onko ylipäätään mahdollista olla mukana kilpailussa aikataulujen puitteissa. (Autio 2023.)

Kun kilpailijat on valittu syksyllä, käydään sopimusneuvotteluja kilpailijoiden levy-yhtiöiden kanssa. Samaan aikaan UMK:n show- ja sometiimit alkavat tehdä omia valmistelujaan. Pian sen jälkeen show-tiimi alkaa käymään läpi ideoita kappaleiden musiikkivideoista ja esityksistä artistien ja heidän tiimiensä kanssa. Kilpailijoiden on myös tässä vaiheessa tuotettava kappaleista lopulliset versiot, jotka myös käyvät Euroviisujen vaatimaan formaattiin. Lopulliset versiot on toimitettu Ylelle noin lokakuun lopussa. (Autio 2023.)

Uuden Musiikin Kilpailussa jokaiselle kilpailukappaleelle tuotetaan Yleisradion toimesta musiikkivideo. Näiden videoiden tuotanto on loppusyksyllä. Käytännössä kaikki tehdään valmiiksi tammikuussa järjestettävää artistijulkistusta varten. (Autio 2023.)

Marraskuussa show-tiimi esittelee ideansa esityksistä artisteille, millaisia esityksiä heille on suunniteltu ja käy läpi, minkälainen varsinainen finaali-show tulee olemaan. Myös esitysten harjoittelu alkaa tässä vaiheessa. (Autio 2023.)

Samaan aikaan (materiaalin) leikkaus pyörii ja toivotaan, että joulun mennessä olisi paketti kasassa. Siitä eteenpäin pyritään olla lomalla ainakin viikko voimia keräämässä. (Autio 2023.)

Tammikuussa on aika julkistaa Uuden Musiikin Kilpailun artistit ja kilpailukappaleiden nimet. Heti artistijulkistuksen jälkeen kappaleita aletaan julkistaa yksi kerrallaan. Aution mukaan systeemi, jossa jokaisella kappaleella on oma julkaisupäivä, on toiminut todella hyvin.

Tammikuussa valmistelut kohti finaalilähetystä kiihtyvät. Tässä vaiheessa harjoitellaan paljon niin laulua kuin kameroiden edessä olemista. UMK:ssa tarjotaan artisteille myös psykologisia palveluita, joissa kaikki kilpailijat ovat Aution mukaan käyneet. Hänen mukaansa palvelut ovat olleet hyvä asia ja avaa myös sen tarpeellisuutta. (Autio 2023.)

Se on pitkä prosessi artistille. Ensin on oltava valinnan jälkeen puoli vuotta hiljaa, sitten yht'äkkiä kaikki pamahtaa julkiseksi. Se voi olla koke mattomalle artistille melkoinen kokemus joutua sellaiseen pyörytykseen. Esimerkiksi Käärijä sai olla vuoden 2023 pressitilaisuudessa ihan rauhassa eikä häntä liiemmin haastateltu. Sitten kun biisi julkaistiin, täytyi-kin hänen puhelimensa haastattelupyynnöistä ympäri maailmaa. (Autio 2023.)

Autio nostaa muutenkin kansainvälisen yleisön merkitystä Uuden Musiikin Kilpailussa:

Ulkomaalaiset viisufanit ovat todella innostuneita UMK:sta. 34 % kaikista haastattelupyynnöistä on tullut ulkomailta. Se on omalta osaltaan auttanut paljon siinä, miltä UMK näyttää suomalaisten artistien silmissä. On myös helpompaa lähteä neuvottelemaan levy-yhtiöiden kanssa seuraavasta kaudesta, kun voi heittää lukuja peliin. (Autio 2023.)

Kiireisellä finaaliweekolla luonnollisesti valitaan Uuden Musiikin Kilpailun voittaja, jonka on määrä edustaa suomea Eurovision laulukilpailussa. Voittaja valitaan yleisö- ja raatiäänestyksen yhteistuloksella niin, että katsojien painoarvo on 75 % ja raatien 25 %. Tämä prosentuaalinen jako on ollut käytössä vuodesta 2021 lähtien. Ennen finaalia tuotannon on myös valmisteltava kaikki äänestykseen liittyvät asiat. (Autio 2023.)

Voittajan selvittyä alkavat valmistelut Euroviisuja varten. Siihen palataan tarkemmin tämän opinnäytetyön seuraavassa osiossa, jossa käydään tarkemmin läpi euroviisuesityksen luomis- ja tuotantoprosessia.

Euroviisujen jälkeen alkaa seuraavan vuoden UMK:n valmistelu. Tuotannon vuosikello päättyy käytännössä juhannukseen, jolloin seuraavan vuoden kisan säännöt on jo päivitetty. (Autio 2023.)

4.4 Resurssit ja työvoima

Uuden Musiikin Kilpailu on Suomen isoin TV-tuotanto. Ohjelmassa on töissä täyspäiväisesti neljä ihmistä ympäri vuoden. Kaiken kaikkiaan UMK työllistää kuitenkin kauden aikana satoja ihmisiä. UMK:ssa eri osastoille on määritetty omat budjettinsa. (Autio 2023.)

Kilpailuesitysten resurssit koostuvat monesta asiasta. Show-tiimiin kuuluu kuusi henkilöä, mutta niiden lisäksi on vielä erikseen lavastajat, maski ja puvusto. Kyseessä on siis eri osastojen yhteisponnistus. Show-tiimillä on oma osastokohtainen budjettinsa kilpailuesityksiin ja show'n muuhun sisältöön. Kokonaisuutta vetää show-tuottaja, joka koordinoi eri osastojen työtä. Show-tuottaja vastaa esitysten ja koko ohjelman sisällöstä. Puvusto-, maski- ja lavastustiimeille on puolestaan omat budjettinsa jaettu niin, että se mahdollistaa kaiken mitä show'hun halutaan. Aution mukaan ei kuitenkaan puhuta isoista rahasummista. (Autio 2023.)

Autio (2023) nostaa esimerkiksi esitykseen tarvittavista resursseista Loreenin vuoden 2012 Euroviisuista voittoisan Euphorian. Se oli yksi sen vuoden halvimmista kokonaisuuksista kyseisen vuoden Melodifestivalenissa, joka toimii Ruotsin karsintana Eurovision laulukilpailuun. "Meillä sama juttu. Jos artisti tarvitsee ison lavasteen, se tehdään, mutta toisella voi olla vain lava, screenit ja valot." (Autio 2023.)

Autio (2023) kertoo myös, että esitysten ideat kiertävät paljon yli maarajojen ja eri maiden luovat ohjaajat ottavat vaikutteita näkemistään esityksistä. Suomi UMK:n kanssa on yksi niistä maista, joista Aution mukaan otetaan paljon mallia muualla Euroopassa.

4.5 UMK:n salaisuus

Uuden Musiikin Kilpailusta on kasvanut niin suomalaisten kuin ulkomaalaistenkin rakastama musiikkiohjelma, jonka kilpailukappaleet kapuavat listoille ja tuovat myös menestystä euroviisulavoilla. Anssi Aution (2023) mukaan UMK:n salaisuus on hyvä yhteistyö.

Biisi on niin ratkaiseva tekijä koko hommassa. Ollaan saatu suomalaiset levy-yhtiöt ja artistit kiinnostumaan konseptista. On tärkeää, että biisiin panostetaan. Esimerkiksi, kun sävelletään, ei saada pöytälaatikon alimmaisista biiseistä, vaan sieltä ylälaatikosta. Artistien suhteen meillä on nimekkäitä artisteja, mikä on hyvä juttu. (Autio 2023.)

Autio (2023) kuitenkin nostaa Käärijän hyvänä esimerkkinä siitä, ettei UMK:ssa välttämättä tarvitse olla todella nimekäs artisti pärjätäkseen:

Voit olla kuka tahansa, jolla on biisi, joka osaa esittää, joka jostain syystä toimii – ja tässä tapauksessa maailmanlaajuisesti. Siinä on myös tosi paljon sattumaa. (Autio 2023.)

Autio toteaa, että ohjelman tekijät ovat huippuluokkaa. Osa on ollut tekemässä UMK:ta jo lähes 10 vuoden ajan. Siksi pystytään Aution mukaan korjaamaan paljon asioita ja kehittymään vuosi toisensa jälkeen. Vuoden 2020 uudistunutta kisaa varten YLEX-radiokanavan musiikkipäällikkö Tapio Hakanen liittyi mukaan vetämään raatia, joka valitsee kilpailukappaleet. (Autio 2023.)

Aikaisempina vuosina minä olin se, joka soitti levy-yhtiöihin joskus maaliskuussa, että "hei, ensi vuoden UMK tulee taas kohta, pitäisikö laittaa mietintämyssyyn?". Se tuli aina vähän yllätyksenä ja liian myöhään biisintekijöille. Nyt on Tapsa, joka hoitaa sen puolen. Hän voi duunissaan musiikkipäällikkönä pitää UMK:n biisintekijöiden ja levy-yhtiöiden mielessä koko ajan, ettei ehdi sielläkään päässä unohtumaan. (Autio 2023.)

Autio (2023) puhuu myös ohjelmaan lähetettävien kappaleiden tuotannollisesta laadusta:

Levy-yhtiöt tietävät sen, että jos biisi on aikaisemmin lähetetty miksattavaksi jollekin randomille, se ei ole kallista, mutta jos se lähetetäänkin miksattavaksi maailman parhaalle, ja se onnistuu – Esimerkiksi Blind Channelin (joka voitti UMK:n ja edusti Suomea Euroviisuissa vuonna 2021) kohdalla ero oli mieletön. Olimme jo hyväksyneet erään version, mutta se viimeinen versio, jonka kuulumme, nousikin 50 % tasoltaan yhtiöä. (Autio 2023.)

Autio kiteyttää, että levy-yhtiöt tuottavat kappaleet ja Yleisradio ohjelman sisältöineen. Jos biisi menestyy, levy-yhtiö saa isoimman hyödyn. (Autio 2023.)

5 Euroviisuesityksen luomisprosessi

Vuoden 2023 Uuden Musiikin Kilpailun voitti Käärijä kappaleella Cha Cha Cha ja edusti tätä Suomea kyseisen vuoden Euroviisuissa menestyksekkäästi sijoittumalla toiseksi. Esitys voitti katsojäänen ylivoimaisesti, mutta jäi tuomaripisteissä neljännelle sijalle.

Esityksessä nähtiin pääsolistin lisäksi neljä taustatanssijaa ja lavastuksellisina lisäelementteinä iso avautuva puulaatikko, jonka päältä lähti eurolavoista tehdyt portaat alas, sekä pieni eurolavoista pinottu koroke laatikon edessä. Mukana oli myös taustalaulaja, joka hoiti työnsä kameroiden ulottumattomissa, kuten Euroviisuissa nykypäivänä usein on tapana. Esityksen työryhmään kuuluivat artistin lisäksi

- luova ohjaaja Fredrik Rydman
- show-tuottaja Elias Koskimies
- apulais-show-tuottaja Matti Myllyaho
- visuaalinen suunnittelija Ari Levelä
- lavaohjaaja Reija Wäre
- kameraohjaaja Juha-Matti Valtonen
- pukusuunnittelijat Elina Lario, Teemu Muurimäki ja Vesa Silver

- maski- ja hius Essi Saarinen
- puvustaja Taina Niemi
- lauluvalmentaja ja taustalaulaja Aija Puurtinen
- lavastepiirtäjä Riikka Kytönen
- set manager Harri Nyman
- apulaiskoreografi Katri Mäkinen
- tuottaja Anssi Autio
- delegaationjohtaja Annastiina Paavola
- tanssijat Jesse Wijnans, Etel Röhr, Matti Myllyaho ja Katri Mäkinen. (Myllyaho 2023.)

Tätä osiota varten on haastateltu Uuden Musiikin Kilpailun apulais-show-tuottajaa ja Ylen euroviisudelegaation apulaisjohtajaa Matti Myllyahoa, joka toimi myös yhtenä neljästä tanssijasta Cha Cha Chan esityksessä. Esityksen luomisprosessia käsitellään käyttäen vuoden 2023 edustajaa case-esimerkkinä. Lisäksi on huomioitavaa, että koska aihetta käsitellään Yleisradion tiimin näkökulmasta vuodelta 2023, se ei tarkoita, että asiat tehtäisiin täysin samalla tavalla joka vuosi, saati jokaisessa osallistuvassa maassa.

5.1 UMK ja esityksen luovan prosessin ensiaskeleet

Käärijän Cha Cha Cha -esityksen historia alkaa Uuden Musiikin Kilpailusta. UMK-finaalissa nähtiin esitys, jossa Käärijän lisäksi oli neljä taustatanssijaa ja lavastuksellisenä lisäelementtinä eurolavoista rakennettu kehä, joka avattiin noin. esityksen puolivälissä tanssijoiden toimesta.

Uuden Musiikin Kilpailun 2023 esitysten suunnittelu alkoi edeltävän vuoden lokakuun alussa konseptointiviikolla, jolloin 6 henkilön tiimi loi konseptoinnit kaikille kilpailuesityksille. Myllyaho (2023) kertoo miten Cha Cha Cha -esitys sai alkunsa:

Kun Cha Cha Cha:ta alettiin työstämään, luova ohjaaja Fredrik "Benke" Rydman löysi refekuvan moodboardiin koirasta, jolla oli jotain glitteriä.

Ajateltiin, että tässä on jotain eläimellistä. Visuaalinen suunnittelija Ari Levelä teki havainnekuvan siitä, mitä voisi olla lavalla: Artisti show-painikehässä talutushihnat käsissä ja tanssijat lattialla eläimellisissä asennoissa hihnojen päässä. (Myllyaho 2023.)

Myllyahon (2023) mukaan ajatus tanssijoiden pinkeistä asusteista tuli samantien. Esitystä suunniteltaessa käytettiin avainsanoja "tension, release". Kokonaisuuden kohdalla on myös mietittävä, mitä esitys edustaa ja mitä ylipäätään voi tehdä. Yhteistyössä artistin kanssa jalostuu se, mitä esityksellä halutaan kertoa. Myllyaho kuvailee prosessia hyvin synergiseksi. "Meidän tiimimme tulkitsee kappaletta tietyllä tavalla. Sitten tapaamme artistin, joka kertoo, mitä haluaa sanoa. Se on ihana prosessi." (Myllyaho 2023.)

Konseptoinnin jälkeen prosessi hidastuu. Jokaisen esityksen etenemistä lähde-tään kuvailemaan tarkkaan. (Myllyaho 2023.)

Selvitetään, mitä esityksen toteutus maksaa. Suunnitellaan visuaalista - ja lavapuolta ja lavasteipiirtäjä piirtää konkreettisemmat versiot lavasteista. On myös selvitettävä, voidaanko lavaste rakentaa Ylen sisällä vai onko se tilattava jostain muualta. Kun näihin saadaan vastaus, päästään oikeasti tekemään ja tilailemaan esitykseen tarvittavia asioita. (Myllyaho 2023)

Myllyaho (2023) kertoo, että usein esitysten kanssa tulee suuria muutoksia alkuperäiseen konseptiin verrattuna. Cha Cha Cha:sta oli kaikkiaan noin. 18 versiota matkan varrella.

UMK:ssa esityksiä harjoitellaan runsaasti jo ennen itse kilpailuviikkoa. Helmikuussa 2023 kyseisen vuoden UMK-esityksiä harjoiteltiin Helsingin Pasilassa Ylen studiotalolla ns. testipäivissä, joita olin itse seuraamassa. Niiden aikana kutakin esitystä harjoiteltiin useaan kertaan ja paikan päällä oli myös show-tiimin ulkopuolisia ihmisiä katsomassa läpivetoja. Testipäivissä keskityttiin ennen kaikkea juuri lavaesitysten harjoitteluun eikä kameroita ollut paikalla. Monikameraohjaaja kuitenkin saattoi käydä "esittämässä" kameraoperaattoria, mikäli sillä oli merkitystä muuten esityksen sujuvuuden kannalta.

Kun Cha Cha Cha:n harjoittelu testipäivissä alkoi, saatettiin huomata, millaisia asioita esityksessä oli viilattava:

Kun vedettiin esitystä ensimmäistä kertaa läpi, yksi tanssija ei ollut paikalla ja esitys oli ihan luuranko. Kun yritetään vetää kivuliaasti alusta loppuun, voidaan vetää johtopäätöksiä, että mikä toimii ja mikä ei. Se on kärsivällisyyttä vaativa prosessi. Halutaan tehdä mahdollisimman hiottu kolmeminuuttinen. (Myllyaho 2023.)

Testipäivien aikana saivat myös alkunsa sittemmin jopa ikonisiksi muodostuneet tanssiliikkeet, joita Myllyaho (2023) kutsuu nimillä kädenheilutus, "käärjä-könkkä" ja possujuna. "Siinä korostui, että vaikka artistista itsestä lähtee liikkeet, niin tarvitaan ammattilaisen ohjausta löytämään, millaisia asioita artistista saa irti." (Myllyaho 2023.)

Uuden Musiikin Kilpailu järjestettiin vuonna 2023 Turun Logomossa. Siellä UMK-esitykseen tehtiin viilauksia ja se hioutui lopulliseen muotoonsa. "UMK:ssa aina viimeinen viikko lokaatiossa on se, missä asiat loksahavat kohdalleen ja esitys muotoutuu." (Myllyaho 2023.)

Yhtenä esitykseen tehdyistä hiomisista Myllyaho (2023) nostaa esille, kuinka Cha Cha Cha:ssa oli vielä ensimmäisissä Logomon harjoituksissa enemmän lavastusta:

Alun perin esityksessä piti olla massiiviset katosta roikkuvat kiiltävät hopeiset asiat, joiden työnimi oli kattokruunu. Mutta kun tarkasti katsoi, ne näyttivätkin joltain muulta, joka jää tulkinnanvaraiseksi. Ne teetettiin, testattiin ja kokeiltiin yksi treeni Logomossa niiden kanssa. Päätettiin kuitenkin lopulta ottaa ne pois ja pelkistää kokonaisuutta. Koettiin, että nyt on liikaa sekavia elementtejä ja jotain on poistettava. (Myllyaho 2023.)

Mitä esitykseen tehtäviin muutoksiin tulee, Myllyaho (2023) tiivistää, ettei esiintyjän liikkeisiin pitäisi tulla suuria muutoksia päivää ennen lähetystä, vaan isona tiiminä miettiä mitä artistin ympärille voidaan muuttaa.

5.2 UMK:n jälkeen ennen Euroviisuja

5.2.1 Esityksen uudistaminen

Uuden Musiikin Kilpailussa pyritään Myllyahon (2023) mukaan tekemään esityksiä, jotka voidaan ideana siirtää suoraan euroviisulavalle, mutta muutoksetkin ovat mahdollisia. "Jos joku inspiraatio iskee, niin halutaan tuotantona jättää ovi auki muutoksille UMK:n ja Euroviisujen välillä." (Myllyaho 2023.)

Käärijän tapauksessa esitystä päätettiin muuttaa, tai pikemminkin päivittää:

Kävimme paljon keskusteluja oman tiimin kesken ja suhteessa artistiin. Meillä oli kuusi päivää aikaa toimittaa kaikki materiaali viisuihin. Visuaalinen suunnittelija Ari Levelä ja luova ohjaaja Fredrik "Benke" Rydman ryhtyivät hommiin ja muutamassa päivässä syntyi uusi konsepti. (Myllyaho 2023.)

Uutta esitystä alettiin Myllyahon (2023) sanoin tapailemaan heti, kun päätös uudistamisesta oli tehty. Hän myös nostaa sen tosiasian, että esitykselle on saatava tuotannollinen siunaus ajan ja resurssien puitteissa.

5.2.2 Euroviisuja varten lähetettävät materiaalit

Vuonna 2023 osallistuvien delegaatioiden oli lähetettävä kaikki tarvittava materiaali Euroviisuille viimeistään kyseisen vuoden maaliskuun toisella viikolla. Lähetettävään materiaaliin kuuluvat seuraavat asiat:

- Directors video, joka on demonstroiva luonnos esityksestä laajakuvana siitä, mitä lavalla tapahtuu. Kyseisessä videossa ei välttämättä tarvitse vielä olla lopullisia artisteja tai tanssijoita.
- Look and feel briefing, jossa avataan, millaiset valot ja taustaseinämateriaalit esityksessä on. Cha Cha Cha:n kohdalla kyseinen tiedosto oli 17 sivun pituinen.
- Stage plot -lomakkeet, joissa demonstroidaan kaikkien lavalla olevien esiintyjien siirtymiset esityksen aikana aikakoodeittain. Lomakkeet voi tehdä esimerkiksi piirtäen tai kuvankäsittelyohjelmalla.
- Mahdollinen screen content, eli mitä viisulavan taustaseinillä näytetään esityksen aikana. Cha Cha Cha:ta varten kuvattiin varjokuvaa artistista,

jota varten osa esityksen liikekoreografiasta oli oltava jo olemassa. (Myllyaho 2023.)

Maaliskuun puolivälin tienoilla järjestetään perinteisesti Euroviisujen isäntäkaupungissa "Hheads of Delegation meeting", eli delegaationjohtajien kokous. Kyseessä on parin päivän mittainen vierailu, jossa tutustutaan mm. järjestävän tv-yhtiön suunnitelmiin ohjelmaan liittyen ja käydään kisat isännöivällä areenalla. Vierailun aikana delegaatiot esittelevät järjestävän tv-yhtiön tiimille ideansa esitykseen liittyen. Vuonna 2023 järjestäjänä oli Ison-Britannian yleisradioyhtiö BBC. (Myllyaho 2023.)

5.2.3 Uudistetun esityksen lavastukselliset lisäelementit

Cha Cha Cha:n esitykseen kuului lavasteena iso avattava puulaatikko, joka piti valmistaa:

Euroviisuissa lavaste voidaan toteuttaa eri tavoilla. Vaihtoehtoina on rakennuttaa lavaste kokonaan paikan päällä viisujen isäntäkaupungissa delegaation piirustusten ja ohjeiden pohjalta, jolloin osallistuvan tv-yhtiön on maksettava siihen liittyvät kulut. Toinen vaihtoehto, mihin me päädyttiin oli se, että me tehdään itse lavaste, joka sitten kuljetetaan paikan päälle. Lavasteen on oltava paikan päällä aika aikaisessa vaiheessa harjoittelua ja testausta varten. (Myllyaho 2023.)

Laatikoita tehtiin Myllyahon (2023) mukaan kaksi kappaletta.

Toinen oli harjoitusboksi Suomen päässä, ja toinen lähetettiin huhtikuun 2023 alussa Liverpooliin. Niiden oli tarkoitus olla aika identtisiä, mutta harjoittelun lomassa Suomessa olevaan boksiin tehtiin kaikenlaisia muutoksia ja parannuksia. Samoja muutoksia ei kuitenkaan ollut tehty Britanniaan lähetettyyn boksiin, koska se oli lähetetty sinne jo aikaisemmin. (Myllyaho 2023.)

Liverpooliin lähetetyn laatikon kanssa kaikki ei kuitenkaan mennyt ihan suunnitelmien mukaan, vaan eteen tuli Myllyahon (2023) mukaan haasteita:

Laatikko oli myös rikkoutunut kuljetuksessa. Minulle lähetettiin sieltä (Liverpoolista) kuvia, joista näki, kuinka laatikko oli mennyt melkein halki, mutta se pysyi kuitenkin kasassa. Paikallinen tiimi siellä päässä teki laatikkoon kuitenkin korjauksia ja varmennuksia. (Myllyaho 2023.)

Euroviisuissa käytetään usein pyrotekniikkaa, ja niin myös Suomen esityksen loppupuoliskolla 2023. Myös lavasteet oli palosuojattava, ja palosuojaus todistettava BBC:n tiimille:

Sille oli pitänyt tehdä erilaisia testejä ennen kun se saatiin lähettää sinne. Kaikki materiaali palosuojattiin mukaanlukien tanssijoiden nauhat ja vaatteet. Lähetettiin paikalliselle tiimille videoita siitä että mitä kaikkea tulta boksia päin on ammuttu, että ne uskoo sen, että se on testattu. Se oli hauska päivä kun ammuttiin boksia kaikenlaisilla liekinheittimillä ja pyroilla. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) täsmentää myös, että Euroviisujen tuotannossa ei lähtökohtaisesti toivota, että maat käyttäisivät ylimääräisiä lavastuksellisia elementtejä esityksissään, koska se lisää haasteita viisulähetyksen tiukassa aikataulussa.

5.2.4 Harjoittelu Suomessa ja stand in -esitys

Ennen kun delegaatio matkaa isäntäkaupunkiin, euroviisuesitystä valmistellaan ja harjoitellaan Suomen päässä. Myllyaho (2023) kertoo esityksen kehittyvän tuona aikana runsaasti:

Me ollaan harjoiteltu Helsingin päässä ja koko ajan tehty kaikenlaisia muutoksia. Olemme huomanneet, että esimerkiksi, joku tietty kohta pitäisikin kuvata ehkä toisella kameralla ja johonkin kannattaisikin tehdä erilainen leikkaus. Meidän kameraohjaaja muuttaa kaiken CuePilotiin yhteistyössä luovan ohjaajan ja koreografin kanssa. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) avaa myös, kuinka viisuesitystä tehtäessä joidenkin työryhmäläisten roolit kehittyivät:

Meillä oli tänä vuonna tämmönen tiimi, että vaikka Benke on luova ohjaaja, hän on myös koreografi ammatiltaan. Hän otti hyvin vahvasti koreografin roolin tässä euroviisuprojektissa. UMK:ssa hän oli kauempana koreografiasta, mutta tähän hän tuli myös konkreettisesti koreografiksi. He tekivät tämän koreografi Reija Wäreän kanssa yhteistyössä. Reija vastasi ennen kaikkea viimeistelystä ja yksityiskohtien hiomisesta. Benke vastasi enemmän isosta kuvasta. (Myllyaho 2023.)

Eurovision laulukilpailu on yksi maailman harjoitelluimmista TV-tuotannoista. Itse asiassa esityksiä harjoitellaan myös paikan päällä isäntäkaupungissa ennen, kun delegaatiot ovat saapuneet sinne. Kisajärjestäjät tuottavat osallistujien toiveiden ja ohjeiden pohjalta ns. stand in -esitykset, joissa paikallisen tiimin palkkaamat tuuraajat esittävät artisteja ja muita esitykseen kuuluvia euroviisulavalla. Systeemi oli minulle pääpiirteittäin tuttu jo ennen opinnäytetyön tekemistä. Nämä esitykset kuvataan ja lähetetään delegaatioille tarkistettavaksi ja kommentoitavaksi. Kun esitystä harjoitellaan ja kehitetään muualla, ei lopputulos Myllyahon (2023) mukaan välttämättä toimi ihan suunnitelmien mukaan:

Saatiin stand-in-nauha Liverpoolista, minkä he olivat käytännössä tehneet sen materiaalin perusteella, mitä olimme laittaneet heille ensimmäisessä deadlinesssa maaliskuun alussa. Eli se ei todellakaan vastannut enää sitä, mitä se esitys oli jo siinä vaiheessa prosessia. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) kuitenkin muistuttaa, että stand-in nauha tuottaa hankaluuksia joka vuosi.

Se on aina tavallaan hämmentävää joka vuosi, kun esitys kulkee sellaisen elinkaaren ja sitten me saamme sieltä sen nauhan. Artisti on ihan järkyttynyt, että "tämähkö näköinen tämä on". Me ollaan ihan silleen, mitä ihmettä tässä tapahtuu. Mutta se on joka vuosi sama juttu ja se stand-in on sellainen, että se pitää vaan kestää. Se on aina hirveän kiusallista ja kivuliasta. (Myllyaho 2023.)

Kun nauha on saatu tarkistettavaksi, tiimillä on Myllyahon (2023) mukaan 24 tuntia aikaa antaa kommentteja stand-in-kokonaisuudesta.

Olimme hyvin valmistautuneet, olimme kaikki samassa paikassa. Se on Frame.io niminen ohjelma, millä se nauha tulee. Siihen laitetaan kommentit niin, että pysäytät aikakoodin siihen kohtaan mihin laitat kommentin ja sitten pitää "flagata" kommentti, että liittykö se Camera, Lights, Prop vai General.

Esityksen harjoittelu ja valmistelu jatkui koko kevään. Myllyaho (2023) avaa myös sitä, kuinka tärkeää laulamisen harjoittelu on:

Treeneissä haluttiin mennä läpi sitä esitystä niin, että artisti laulaa livenä ja taustalaulaja laulaa livenä, että siihen tulee rutiinia. Siinä oli aika paljon

liikettä. Artistilla oli aika paljon haasteita tulla alas jostain boksin päältä, hyppiä epätasaisia eurolavoja alas ja samaan aikaan räpätä. Sekä tietysti laulaa ihan siinä biisin lopussa samaan aikaan kun pitää ratsastaa tanssijalla. Haluttiin, että siihen tulee rutiinia. (Myllyaho 2023.)

Harjoittelun ja prosessin edetessä nähdään myös, millaiset asiat toimivat aina isoista linjoista pienempiin yksityiskohtiin. Myllyaho (2023) nostaa esimerkiksi tanssijoiden puvustuksen, joka päivitettiin UMK:sta euroviisuesitykseen:

Vedettiin harjoituksissa tanssijoiden asuprototyypeillä. Siinäkin tuli kaikenlaisia mutkia matkaan. Esimerkiksi, että tuleeko tanssijoille peruukkeja vai ei. Mentiin edestakaisin sen kanssa sekä Suomessa, että Liverpoolissa. Testataan asioita ja se on hirveän tärkeää, että testataan, kato-taan miltä se näyttää ja analysoidaan. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) toteaa myös, ettei harjoituksia Suomen päässä ollut lopulta paljoa:

Ei me vedetty kuin ehkä yhtenä päivänä niin, että meillä oli ns. lopullinen koreografia korvamonitorien ja livelaulun kanssa. Asut olivat valmiita vasta Liverpoolissa. Se meni hyvin viimeinkin. (Myllyaho 2023.)

Harjoittelun ja valmistelun lomassa delegaatio on jatkuvasti yhteydessä järjestävään TV-yhtiöön ja EBU:un. Myllyaho (2023) kuitenkin täsmentää, että paikallinen tiimi ottaa hyvin minimaalisesti asioita vastaan. Tuotantotiimi vaihtuu joka vuosi, eikä koskaan voi olla varma, miten asiat lopulta paikan päällä sujuvat. (Myllyaho 2023.)

5.3 Euroviisuissa

Delegaatio matkustaa paikan päälle Euroviisuihin reilu viikko ennen suoraa lähetystä, jossa esiintyy. Koko rullanssi kestää kaksi viikkoa, joista ensimmäisellä harjoitellaan. Toisella viikolla puolestaan ovat viisujen varsinaiset suorat lähetykset kenraaliharjoituksineen. Areenalla järjestetään ensimmäisellä viikolla kahdet maakohtaiset harjoitukset lavalla. Ensimmäisissä harjoituksissa esityksen läpimenemiseen on aikaa 30 minuuttia ja toisissa 20 minuuttia. Myllyahon

(2023) mukaan näissä ajoissa kokonaisuuden ehtii esittämään maksimissaan kolme kertaa läpi.

Haasteita tuli Myllyahon (2023) mukaan vastaan Liverpoolissa jo heti ensimmäisissä harjoituksissa erityisesti lavasteen kanssa:

Oltiin sovittu ennen ensimmäistä treeniä ns. prop visit (suom. lavastevierailu), jossa pääsee tutustumaan siihen omaan lavasteeseen. Sitten yht'äkkiä siellä on lavaste, jota me ei olla kertaakaan käytetty. Ovi on eri paikassa mitä me luultiin. Vaikka me ollaan itse se tehty, niin jos se on 3 cm eri paikassa, se vaikuttaa heti jo siihen tuntumaan, että millanen se on. Portaat boksen takana olikin eri materiaalia jne. Mentiin artistin ja tanssijoiden kanssa totuttelemaan siihen. Erityisen kriittinen oli se kun artisti tulee alas sieltä boksen päältä eurolavoja pitkin. Me ei saatu niitä ihan samaan asentoon, missä ne olivat olleet treeneissä Helsingissä. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) avaa sitä, miten pienet muutokset lavasteessa voivat vaikuttaa esityksen kulkuun:

Se on hienomotorinen juttu, olet mennyt 300 kertaa alas ne rappuset, yht'äkkiä ne ovatkin vähän erilaiset, se sekoittaa koko paketin. Sitä vaan toistettiin, toistettiin ja toistettiin, että Jere (Käärjä) tuli alas sieltä boksen päältä, ettei vaan ole mitään turvallisuusriskejä, että esimerkiksi lentäisi sieltä naamalleen. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) kertoo haasteiden jatkuneen, kun oli aika aloittaa varsinainen harjoittelu euroviisulavalla:

Ensimmäinen treenihän meni ihan pieleen, että siellä oli esimerkiksi tanssijoiden narut ihan väärissä paikoissa. Se oli iso tiimityöskentely siinä mielessä, että meillä oli paikallinen brittitiimi näyttämöavustajia tekevässä erilaisia asioita siellä, esimerkiksi laittamassa tanssijoiden narut kiinni semmoseen koukkuun ja viemässä portaat pois oikeaan aikaan jne.. Siihen tarvittiin itse asiassa neljä ihmistä yhteensä esityksen aikana. Se oli uutta heillekin. He olivat vain minun tutoriaalivideoiden perusteella sitä harjoitelleet ja heillä oli myös 36 muuta esitystä hoidettavana. Se oli tietysti ihan levällään oleva paketti. Kriittiset asiat kuten tämä narujen kiinnittäminen ei vaan onnistunut. Se oli siis harjoittelua meille kaikille. (Myllyaho 2023.)

Myllyaho (2023) kuitenkin toteaa haasteiden olevan osa luonnollista prosessia esityksen elinkaareissa:

Se esitys oli niin levällään siinä alussa, että toivo meinasi loppua. Mutta se on tavallaan joka vuosi osa sitä prosessia, että se kehittyy. Ihan niin kuin UMK:ssakin, että esitykset kehittyvät ensimmäisistä lavatreeneistä siihen lähetykseen. (Myllyaho 2023.)

Harjoitusten jälkeen delegaatio suuntaa viewing room -nimiseen tilaan, jossa harjoitusvedot katsotaan läpi yhdessä paikallisen tiimin kanssa. Tässä vaiheessa delegaatio voi antaa palautetta niin kamerakulmista kuin valoistakin, jotta seuraavissa harjoituksissa kokonaisuus toimisi paremmin. (Myllyaho 2023.)

Suomen esityksessä haasteet jatkuivat myös toisiin harjoituksiin tultaessa. Myllyahon (2023) mukaan vielä silloinkaan oikein mikään ei toiminut lavasteen osalta. Haasteita tuotti myös se, ettei paikallinen brittiohjaaja ollut aiemmin käyttänyt Euroviisuissa käytettävää CuePilot -ohjelmaa ja vielä harjoituksissa kamerateikkaukset tehtiin manuaalisesti. Myös muita hankaluuksia tuli vatsaan:

Sen näki, että hän teki edelleen manuaalisesti ne harjoitukset, hän ei luottanut Cuepilotiin. Siellä oli monen kameran leikkaus ihan väärässä paikassa. Meilläkin oli varmaan joku 90 leikkausta esityksessä, niin se on aika vaikeaa manuaalisesti muistista yrittää ohjata sitä esitystä. Se oli yksi haaste. Mutta pikkuhiljaa se lähti siitä rakentumaan ja jossain matkan varrella hirveen kriiseilyn jälkeen jätettiin myös peruukit tanssijoilta pois ja korvamonitorit hajosivat ja piti tilata uudet Saksasta ja ne juuri ja juuri saapuivat ajoissa. (Myllyaho 2023.)

Loppujen lopuksi kuitenkin kaikki kääntyi parhain päin ja esitys onnistui käytännössä virheettömästi sekä semifinaalissa, että finaalissa. Myllyaho muotoilee, että liven tekijät syttyvät juuri suorassa lähetyksessä, jolloin kaikki yht'äkkiä sujuu. Hän myös kiteyttää, että samanlainen ilmiö on nähtävissä myös Uuden Musiikin Kilpailussa joka vuosi. (Myllyaho, 2023)

6 Yhteenveto

Eurovision laulukilpailu on yksi maailman suurimmista TV-tuotannoista. Se on myös ehdottomasti yksi monimutkaisimpia, ja suorat lähetykset ovat täynnä liik-

kuvia osia aina avaus- ja väliaikanumeroista kilpailuesityksiin. Tätä opinnäytetyötä tehdessäni oli merkittävää huomata, kuinka yksikin lähetyksen osa, eli tässä tapauksessa sattumanvarainen kolmen minuutin mittainen kilpailuesitys, on ison ja monivaiheisen työn takana. Toki haastatteluissa korostui myös se, kuinka jokainen osallistuva taho ei tee asioita samalla tavalla. Jossain muussa maassa esitykseen saatetaan käyttää huomattavasti vähemmän tai enemmän resursseja kuin Suomessa.

Tutkimusta tehdessäni ja haastatteluissa nousi esille juuri projektin monimutkaisuus. Prosessiin liittyviä työvaiheita ja työntekijöitä on niin paljon, ettei kaikkiin pystynyt paneutumaan täysin. Oikea näkökulma ja rajaus kuitenkin löytyi.

Tämä opinnäytetyö oli loppujen lopuksi vain pintaraapaisu Euroviisujen moninaiseen maailmaan TV-tuotantona. Aihetta voisi tutkia vaikka loputtomiin. Viisut tarjoavat runsaasti monenlaisia ohjelmaosioita. Kyseessä ei ole pelkkä hassu hyvän mielen musiikkiohjelma, vaan kokonaisvaltainen speaktaakkeli, jonka tuottamiseen käytetään vuosittain resursseja miljoonien eurojen edestä. Tosiasia on kuitenkin se, että tavalliselle katsojalle se mieleenjäädin elementti ohjelmasta ovat juuri kilpailuesitykset biiseineen. Täten kilpailuesityksen luomisprosessi oli luonnollinen valinta aiheeksi, jota tutkia, vaikka itse olisinkin voinut sukeltaa vieläkin syvemmälle.

Menestyvä euroviisuesitys on monen tekijän summa. Ensin on oltava hyvä kapale, jonka ympärille rakennetaan sitä tukeva uniikki audiovisuaalinen esitys. Se voi jo riittää, mutta usein lisäpotkua tuo myös tästä kaikesta syntyvä ilmiö, joka valloittaa ihmisten sydämet. Jotta kaikki saadaan toimimaan, yhteistyön on oltava sujuvaa. Suomella oli vuonna 2023 hallussa kaikki nämä elementit.

LÄHTEET

EBU 2022. Eurovision 2022 Media Handbook. PDF.

<https://dihtc5a8ik7gk.cloudfront.net/uploads/s95ae61URB5rsQxCR1MktQ2cxPHUIQuOXwhQ0LIG.pdf> (viitattu 21.4.2024).

EBU 2017. How It's Made Part Three: Props on the Eurovision stage. Verkkootikkeli. <https://eurovision.tv/story/how-its-made-part-three-props-on-the-eurovision-stage> (viitattu 21.4.2024).

EBU 2023. Ronela Hajati. Verkkootikkeli. <https://eurovision.tv/participant/ronela-hajati-22> (viitattu 21.4.2024).

EBU 2023. The Rules of the Contest 2024. Verkkootikkeli. <https://eurovision.tv/about/rules> (viitattu 18.4.2024).

Fernand's Live Show Show 2023. From Eurovision Stage to Screen: Nikki Parsons on directing Eurovision 2023. Video. <https://www.youtube.com/watch?v=Ji1HzdO9wyo> (viitattu 21.4.2024).

Pajala, Mari 2021. Laulukilpailusta show-kilpailuksi? Televisiospektaakkelin yllärajautuva tuotanto Eurovision laulukilpailussa. Aikakauslehti. Lähikuva 1/2021. <https://journal.fi/lahikuva/issue/view/7675> (Viitattu 21.4.2024).

Pérez-Rufí, & Valverde- Maestre, 2020. The spatial- temporal fragmentation of live television video clips: analysis of the television production of the Eurovision Song Contest. Communication & Society, 33(2). <https://revistas.unav.edu/index.php/communication-and-society/article/view/36496> (viitattu 21.4.2024)

Repo 2010. Muistathan: Eurovision laulukilpailu 1959. Verkkootikkeli. <https://www.viisukuppila.fi/muistathan-eurovision-laulukilpailu-1959/> (Viitattu 21.4.2024).

Repo 2011. Muistathan: Eurovision laulukilpailu 1977. Verkkootikkeli. <https://www.viisukuppila.fi/muistathan-eurovision-laulukilpailu-1977/> (Viitattu 21.4.2024).

Simonen 2011. Muistathan: Eurovision laulukilpailu 1987. Verkkootikkeli. <https://www.viisukuppila.fi/muistathan-eurovision-laulukilpailu-1987/> (Viitattu 21.4.2024)

Yle 2023. UUDEN MUSIIKIN KILPAILU 2024 SÄÄNNÖT. PDF.

https://drive.google.com/file/d/16IMTqldnEZIYmeqWjl32aQ9byh5Qm_0J/view (viitattu 18.4.2024).

Haastattelut

Autio, Anssi 2023. Tuottaja. Yleisradio. Haastattelu 29.11.2023

Myllyaho, Matti 2023. Tuottaja. Yleisradio. Videohaastattelut 4.9.2023 & 8.9.2023

Valtonen, Juha-Matti 2023. Monikameraohjaaja. Videohaastattelu 7.12.2023.

Kuvalähteet

Kuva 1. Uuden Musiikin Kilpailu 2023. Suomi 2023. Ohjaaja Juha-Matti Valtonen. 32 min. Kuvankaappaus ohjelmasta. (viitattu 21.4.2024).

Kuva 2. Putting 2017. Salvador Sobral vuoden 2017 Eurovision laulukilpailun finaalin harjoituksissa. Eurovision.tv. <https://eurovision.tv/gallery/dress-rehearsal-grand-final-2017> (viitattu 21.4.2024)

Kuva 3. Cumming 2023. Käärijä sekä tanssijat Etel Röhr, Matti Myllyaho, Katri Mäkinen ja Jesse Wijnans vuoden 2023 Eurovision laulukilpailun finaalissa. Eurovision.tv. <https://eurovision.tv/gallery/finland-kaarija-cha-cha-cha-grand-final> (viitattu 21.4.2024.).

Kuva 4. Ahola, Mikko 2023. Oma valokuva.

Kuva 5. EBU 2013. Frida Arvidssonin ja Viktor Brattströmin suunnitteleman lavan pohjapiirustus vuodelta 2013. Eurovision.tv. <https://eurovision.tv/story/first-sketches-of-eurovision-2013-stage-revealed> (viitattu 21.4.2024).

Kuva 6. Ahola, Mikko 2022. Oma valokuva.

Kuva 7. Ahola, Mikko 2024. Oma valokuva.

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

1. Juha-Matti Valtonen

- a) Mitkä ovat musiikin monikameraohjauksen pääpiirteet?
- b) Millainen on musiikkiesityksen kuvasuunnittelun prosessi?
- c) Mikä on kameratyöskentelyn merkitys tarinankerronnallisesti?
- d) Miten CuePilot on edistänyt musiikin ohjaamista?

2. Anssi Autio

- a) Millainen on Uuden Musiikin Kilpailun "vuosikello", mitkä siis ovat tuotannon eri vaiheet ja mitä kussakin vaiheessa tapahtuu?
- b) Kuinka monta ihmistä tuotanto työllistää?
- c) Millaisia resurssit ohjelman ja kilpailuesitysten toteuttamiseen on käytössä?
- d) Miten nykyiseen formaattiin on päädytty ja mitkä ovat sen edut tuotannollisesti ja sisällöllisesti?
- e) Mikä on UMK:n salaisuus, miten sieltä ponnahtaa menestyviä biisejä sekä viisuihin, että Suomen markkinoille?

3. Matti Myllyaho

- a) (UMK-voittajan selvittyä) Mitkä ovat euroviisuesityksen tuotantoprosessin eri vaiheet ja mitä niissä tapahtuu?
- b) Mikä on tuotannon marssijärjestys, kenellä on ns. viimeinen sana lopputulokseen?
- c) Kuinka paljon esitystä harjoitellaan ennen isäntäkaupunkiin saapumista?
- d) Millaisia asioita joudutaan muuttamaan useimmiten paikan päällä Euroviisuissa?
- e) Kuinka iso tiimi oli tekemässä esitystä vuonna 2023?
- f) Kuinka paljon delegaatio ja järjestävä TV-yhtiö/EBU kommunikoi prosessin aikana?
- g) Kuinka Cha Cha Cha:n esitys sai alkunsa
- h) Miten UMK-esitys muuttui lopulliseksi euroviisuesitykseksi?
- i) Millaisia haasteita esityksessä ja tuotantoprosessissa oli?